

Onderwijs- en examenregeling 2013 - 2014

Bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid

Geldig vanaf 1 september 2013 (V2¹ en V3²)

Deze Onderwijs- en examenregeling is opgesteld overeenkomstig artikel 7.13 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en is aangevuld met kwaliteitskenmerken zoals vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair Register Opleidingen.

Overeenkomstig artikel 7.14 WHW beoordeelt het faculteitsbestuur de onderwijs- en examenregeling regelmatig en weegt daarbij, ten behoeve van de bewaking en zo nodig bijstelling van de studielast, het tijdsbeslag dat daaruit voor de studenten voortvloeit. De opleidingscommissie heeft op grond van artikel 9.18 WHW tot taak de wijze van uitvoeren van de onderwijs- en examenregeling jaarlijks te beoordelen.

Inhoud:

1. **Algemene bepalingen**
 2. **Beschrijving van de opleiding**
 3. **Onderwijsprogramma**
 4. **Tentamens, examens en vervolgopleiding**
 5. **Toegang en toelating tot de opleiding**
 6. **Studiebegeleiding en studieadvies**
 7. **Overgangsbepalingen**
 8. **Slotbepalingen**
- Bijlage – onderwerpen die verwijzen naar bijbehorende en secundaire documenten**
-

¹ Nav. wijziging in 'toelichting' bij art. 4.7.1.c.

² Nav. wijziging in noot 47.

Hoofdstuk 1 – Algemene bepalingen

art. 1.1 – Toepasselijkheid van de regeling

Deze regeling is van toepassing op het onderwijs en de examens van de bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid, hierna te noemen: de opleiding.

De opleiding is ingesteld in de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden, hierna te noemen: de faculteit, en wordt verzorgd door de Instituten en hun afdelingen en het onderwijsinstituut genaamd Cleveringa Instituut.

art. 1.2 – Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. *de wet*: de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW);
- b. *student*: degene die is ingeschreven aan de Universiteit Leiden voor het volgen van het onderwijs en/of het afleggen van de tentamens en de examens van de opleiding;
- c. *onderwijseenheid*: een onderwijseenheid van de opleiding als bedoeld in artikel 7.3 van de wet. De studielast van elke onderwijseenheid wordt uitgedrukt in gehele studiepunten. Aan elke onderwijseenheid is een tentamen verbonden;
- d. [vervallen];
- e. *praktische oefening*: een praktische oefening, als bedoeld in art. 7.13 lid 2 sub d van de wet, in één van de volgende vormen:
 - het maken van een scriptie,
 - het maken van een werkstuk of een proefontwerp,
 - het uitvoeren van een onderzoeksopdracht,
 - het deelnemen aan een excursie,
 - het doorlopen van een stage,
 - het deelnemen aan een andere onderwijsleeractiviteit die gericht is op het verwerven van bepaalde vaardigheden;
- f. *propedeuse*: de propedeutische fase van de opleiding, als onderdeel van de opleiding, die is bedoeld in artikel 7.8 van de wet;³
- g. *opleiding*: een samenhangend geheel van onderwijseenheden, gericht op de verwezenlijking van welomschreven doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooid, dient te beschikken. Aan elke opleiding is een examen verbonden.
- h. *examen*: omvat de tentamens verbonden aan de tot de opleiding of de propedeutische fase van de opleiding behorende onderwijseenheden, voor zover de examencommissie dat heeft bepaald met inbegrip van een door haar zelf te verrichten onderzoek als bedoeld in artikel 7.10, eerste lid, van de wet;
- i. *Leids universitair register opleidingen*: het onder verantwoordelijkheid van het College van Bestuur gehouden register⁴ van de door de Universiteit Leiden verzorgde opleidingen als bedoeld in artikel 7 van het Bestuurs- en beheersreglement;
- j. (vervallen)
- k. *examencommissie*: de examencommissie van de opleiding; ingesteld en benoemd krachtens artikel 7.12a van de Wet;
- l. *examinator*: degene die door de examencommissie is aangewezen ten behoeve van het afnemen van tentamens, krachtens artikel 7.12c van de Wet;
- m. *tentamen*: een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student met betrekking tot een bepaalde onderwijseenheid, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek

³ Het eerste studiejaar van de opleiding.

⁴ Het kaderdocument 'Leids universitair register opleidingen' is te vinden op

<http://www.onderwijs.leidenuniv.nl/onderwijsbeleid/leids-register.html>

(overeenkomstig artikel 7.10 van de wet) door ten minste één daartoe door de examencommissie aangewezen examinator. Een tentamen kan uit meerdere (deel)toetsen bestaan;

n. [vervallen];

o. [vervallen];

p. *studiepunt*: de eenheid waarmee volgens de wet de studielast van een onderwijseenheid wordt uitgedrukt; volgens het ECTS is één studiepunt gelijk aan 28 uren studie;

q. *niveau*: het niveau van een onderwijseenheid volgens de abstracte structuur zoals omschreven in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen;

r. *Pre-University-College*: een onderwijsprogramma van de Universiteit Leiden voor een selecte groep van leerlingen uit de twee hoogste klassen van het VWO;

s. *e-studiegids*: de elektronische Studiegids⁵ bevattende specifieke en bindende informatie over de opleiding. De e-studiegids maakt als bijlage deel uit van deze regeling.

t. *werkdag*: maandag tot en met vrijdag, met uitzondering van de erkende feestdagen en verplichte ADV-dagen waarop de facultaire gebouwen gesloten zijn;

u. *ECTS*: het European Credit Transfer System;

v. de overige begrippen hebben de betekenis die de Wet daaraan toekent.

art. 1.3 - Gedragscodes

1.3.1 Op het onderwijs van de opleiding zijn van toepassing de regels zoals vastgelegd in de (universitaire) Gedragscode docenten en studenten binnen ict en onderwijs⁶ alsmede de (aanvullende) facultaire gedragsregels⁷.

1.3.2 De gedragscode omgangsvormen docenten en studenten⁸ is van toepassing en is bedoeld om een kader te scheppen voor een goed, veilig en stimulerend werk- en studieklimaat binnen de Universiteit Leiden, waarbij docenten en studenten op respectvolle wijze met elkaar omgaan en waarbij wederzijdse acceptatie en wederzijds vertrouwen belangrijke waarden zijn.

⁵ Te vinden op <http://www.studiegids.leidenuniv.nl/>

⁶ De gedragscode docenten en studenten binnen ICT en onderwijs is vastgesteld door het College van Bestuur op 30 juni 2005 en is te raadplegen op <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/gedragscode-ict-en-onderwijs.html>

⁷ De facultaire gedragscode is gepubliceerd op de facultaire website <http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/gedragscode>

⁸ De gedragscode omgangsvormen docenten en studenten is vastgesteld door het College van Bestuur op 19 oktober 2010 en is te raadplegen op <http://media.leidenuniv.nl/legacy/gedragscode-omgangsvormen.pdf>

Hoofdstuk 2 – Beschrijving van de opleiding

art. 2.1 – Doel van de opleiding

a. Met de opleiding wordt beoogd:

- Het verwerven van kennis van en inzicht in het Nederlandse recht en op het gebied van de rechtsgeleerdheid in meer brede zin;
 - Het verwerven van academisch-juridische vaardigheden en het verwerven van een academische houding waarbij het stellige recht wordt begrepen vanuit het systeem van het recht en de beginselen waarop dat systeem berust, alsmede het verwerven van een academische vorming;
 - De voorbereiding op een verdere wetenschappelijke studieloopbaan, in ieder geval toelating tot de masteropleiding Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden, met daarbinnen de afstudeerrichtingen Civiel recht, Staats- en bestuursrecht, Straf- en strafprocesrecht, Ondernemingsrecht, Financieel recht, Public International Law, European Law, en Encyclopedie en filosofie van het recht;
 - Voorbereiding op een maatschappelijke loopbaan.
- b. In geval van de afstudeerrichting met bedrijfswetenschappen verwerft de student tevens kennis, vaardigheid en inzicht op het gebied van de bedrijfswetenschappen.
- c. In geval van de afstudeerrichting met economie verwerft de student tevens kennis, vaardigheid en inzicht op het gebied van de economie
- d. In geval van de afstudeerrichting met international business law verwerft de student tevens kennis, vaardigheid en inzicht op dat gebied.

art. 2.2 – Opleiding en afstudeerrichtingen

De bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid kent de volgende afstudeerrichtingen⁹:

- Rechtsgeleerdheid
- Rechtsgeleerdheid-Bedrijfswetenschappen;
- Rechtsgeleerdheid-Economie
- International Business Law.

art. 2.3.– Eindkwalificaties/eindtermen

art. 2.3.1.– Voor de afstudeerrichting **Rechtsgeleerdheid** gelden de volgende eindtermen:

Primaire doel van de opleiding is de bachelor uit te rusten met de kennis, inzicht en vaardigheden die noodzakelijk zijn om toegang te krijgen tot de master Rechtsgeleerdheid.

Afgestudeerden van de opleiding hebben de volgende eindkwalificaties/eindtermen bereikt:

Kennis, inzicht en academische houding

1. De bachelor heeft kennis van en inzicht in het geldende recht en de begrippen van het recht alsmede in de systematiek van het recht en de grondslagen en beginselen waarop het rechtssysteem berust.
2. De bachelor heeft grondige kennis van en inzicht in de volgende deelgebieden:
 - a. burgerlijk recht en het burgerlijk procesrecht,
 - b. strafrecht, inclusief het strafprocesrecht,
 - c. staats- en bestuursrecht, inclusief het bestuursprocesrecht, en
 - d. internationaal en Europees recht alsmede de relatie tot en doorwerking daarvan in het Nederlandse recht.
3. De bachelor heeft basiskennis van o.a. de deelgebieden belastingrecht, ondernemingsrecht, rechtsfilosofie, (bedrijfs-)economie, sociaal recht en geschiedenis van het recht.
4. De bachelor is vertrouwd met de grondslagen van het recht, van de metajuridische aspecten daarvan, en heeft besef van de eigen aard van de rechtsbeoefening.
5. De bachelor heeft kennis van de wordingsgeschiedenis van het recht, van de historisch-comparatistische, rechtsvergelijkende noties van het recht. Hij is in staat het recht te begrijpen als discursieve grootheid – als het

⁹ De afstudeerrichting Rechtsgeleerdheid werd tot 1 sept. 2011 ook wel aangeduid als de ‘monodisciplinaire’ opleiding Rechtsgeleerdheid.

De twee afstudeerrichtingen ‘Rechtsgeleerdheid-Bedrijfswetenschappen’ en ‘Rechtsgeleerdheid-Economie’ werden tot 1 september 2011 aangeduid als ‘combinatiestudies’ en weer daarvoor werden zij tot en met 31 augustus 2008 aangeduid als major-minor varianten.

altijd voorlopige resultaat van meningsvorming en dogmatiek – en heeft inzicht in de wijze waarop het systeem van het recht en het positieve recht met elkaar verbonden zijn.

6. De bachelor heeft inzicht in de sociaal-maatschappelijke, politieke, ethische en wetenschappelijke context waarin het recht zich ontwikkelt en manifesteert en is in staat om vanuit het systeem van het recht kritisch te reflecteren op het recht

Academische en professionele juridische vaardigheden

7. De bachelor is in staat om juridische teksten, waaronder jurisprudentie, wetgeving en wetenschappelijke literatuur, te begrijpen en te analyseren en voor niet-juridische lezers toegankelijk te maken.
8. De bachelor is in staat om een eenvoudig juridisch onderzoek te doen, heeft zich daartoe aan de hand van basisnoties van de wetenschapsfilosofie en de onderzoeks- en wetenschapsmethodologie geoefend in het hanteren van wetenschappelijk instrumentarium en het in de praktijk vlot verzamelen en interpreteren van relevante juridische informatie (zowel in papieren als in digitale versies). Hij is getraind in het scherp onderscheiden van feiten en meningen en het onderscheiden van hoofd- en bijzaken.
9. De bachelor heeft zich geoefend in het geven van een juridisch gefundeerd antwoord op vragen uit de praktijk in de vorm van een advies, requisitoir, pleidooi, vonnis, enz.
10. De bachelor is in staat om een goed juridisch betoog te schrijven (duidelijke en afgebakende probleemstelling formuleren met een goede opbouw, constructie, juridische argumentatie, conclusie en leesbaarheid) en dit mondeling te presenteren.
11. De bachelor is in staat om een beargumenteerde positie in te nemen in een juridisch debat, en om een standpunt en oordeel te verwoorden met kracht van argumenten.
12. De bachelor is in staat om de vaardigheden genoemd onder 8 tot en met 11 zowel schriftelijk als mondeling helder, duidelijk en gestructureerd en binnen een bepaalde tijdspanne uit te oefenen.

Algemene kwalificatie:

13. De bachelor beschikt over de juridische kennis, inzicht en vaardigheden die vereist zijn:
 - a) voor toelating tot de vervolgstudie van een juridische master;
 - b) om op het niveau van paralegal werkzaam te zijn in veelal ondersteunende, algemeen-juridisch georiënteerde beroepen binnen zowel de publieke als private sector, dat wil zeggen in functies bij centrale en decentrale overheden en bij het bedrijfsleven;
 - c) om na het volgen van een master met tenminste 60 ec aan juridische vakken toegelaten te worden tot een van de zogenaamde toga-beroepen (dat wil zeggen daarna voldoet aan het zogenaamde Civiel Effect).

art. 2.3.2 – Voor de **afstudeerrichting Rechtsgeleerdheid-Bedrijfswetenschappen** gelden de volgende eindtermen:

Primaire doel van de opleiding is de bachelor uit te rusten met de kennis, inzicht en vaardigheden die noodzakelijk zijn om toegang te krijgen tot de master rechtsgeleerdheid

Afgestudeerden van de opleiding hebben de volgende eindkwalificaties/eindtermen bereikt:

Kennis, inzicht en academische houding

1. De bachelor heeft kennis van en inzicht in het geldende recht en de begrippen van het recht alsmede in de systematiek van het recht en de grondslagen en beginselen waarop het rechtssysteem berust.
2. De bachelor heeft grondige kennis van en inzicht in de volgende deelgebieden:
 - a. burgerlijk recht en het burgerlijk procesrecht,
 - b. strafrecht, inclusief het strafprocesrecht,
 - c. staats- en bestuursrecht, inclusief het bestuursprocesrecht,
 - d. internationaal en Europees recht, en internationaal management en ondernemerschap
 - e. bedrijfswetenschappen, waaronder de deelgebieden financieel management, externe financiële verslaggeving, marketing en strategie, management accounting, en human resource management.
3. De bachelor heeft basiskennis van o.a. de deelgebieden belastingrecht, sociaal recht, en rechtsfilosofie.
4. De bachelor is vertrouwd met de grondslagen van het recht, van de metajuridische aspecten daarvan, en heeft besef van de eigen aard van de rechtsbeoefening.
5. De bachelor is in staat het recht te begrijpen als discursieve grootheid – als het altijd voorlopige resultaat van meningsvorming en dogmatiek – en heeft inzicht in de wijze waarop het systeem van het recht en het recht met elkaar verbonden zijn.
6. De bachelor heeft inzicht in de sociaal-maatschappelijke, politieke en ethische context waarin het recht zich ontwikkelt en manifesteert en is in staat om vanuit het systeem van het recht kritisch te reflecteren op het recht.

7. De bachelor heeft kennis van en inzicht in het wetenschappelijk domein van de bedrijfswetenschappen waaronder inzicht in de samenhang tussen de belangrijkste disciplines binnen dit domein.

Juridische en bedrijfswetenschappelijke kennis en professionele vaardigheden

8. De bachelor is in staat om juridische teksten, waaronder jurisprudentie, wetgeving en wetenschappelijke literatuur, te begrijpen en te analyseren, en voor niet-juridische lezers toegankelijk te maken.
9. De bachelor is in staat om een eenvoudig juridisch en bedrijfswetenschappelijk onderzoek te doen, heeft zich daartoe aan de hand van basisnoties van de wetenschapsfilosofie en de onderzoeks- en wetenschapsmethodologie geoefend in het hanteren van wetenschappelijk instrumentarium en het in de praktijk vlot verzamelen en interpreteren van juridische en bedrijfswetenschappelijke informatie (zowel in papieren als in digitale versies). Hij is getraind in het scherp onderscheiden van feiten en meningen, en het onderscheiden van hoofd- en bijzaken.
10. De bachelor heeft zich grondig geoefend in het geven van een juridisch en bedrijfswetenschappelijk gefundeerd antwoord op vragen uit de praktijk in de vorm van een advies, requisitoir, pleidooi, vonnis, enz.
11. De bachelor is in staat om een goed juridisch betoog te schrijven (duidelijke en afgebakende probleemstelling formuleren, juridisch argumenteren, opbouw, constructie, leesbaarheid) en om dit mondeling te presenteren.
12. De bachelor kan bedrijfswetenschappelijk analyseren en rapporteren (probleemstelling formuleren, opbouw, bedrijfswetenschappelijk argumenteren, analyse, concluderen) en is in staat om dit mondeling te presenteren.
13. De bachelor is in staat om een beargumenteerde positie in te nemen in een juridisch en bedrijfswetenschappelijk debat, en om een standpunt en oordeel te verwoorden met kracht van argumenten.
14. De bachelor is niet alleen in staat om de vaardigheden onder 8 t/m 13 zowel schriftelijk als mondeling helder, duidelijk en gestructureerd uit te oefenen, maar dat tevens binnen een bepaalde tijdspanne te doen.

Algemene kwalificatie

15. De bachelor beschikt over de juridische kennis, inzicht en vaardigheden die vereist zijn:
 - a) voor toelating tot de vervolgstudie van een juridische master;
 - b) om op het niveau van paralegal werkzaam te zijn in veelal ondersteunende, algemeen-juridisch georiënteerde beroepen en in beroepen waarvoor bedrijfskennis en financieel-economische deskundigheid vereist is, binnen zowel de private als publieke sector, dat wil zeggen in functies bij het bedrijfsleven en bij centrale en decentrale overheden;
 - c) om na het volgen van een master met tenminste 60ec aan juridische vakken én na het zo nodig met goed gevolg afleggen van een tentamen van het vak 'Straf- en strafprocesrecht' op het niveau van het 2e of 3e studiejaar van een universitaire juridische opleiding indien dit vak geen deel uitmaakt van het bachelor examen van de combinatiestudie Rechtsgeleerdheid-Bedrijfswetenschappen, toegelaten te worden tot een van de zogenaamde toga-beroepen (dat wil zeggen te voldoen aan het zogenoemde Civiel Effect).

art. 2.3.3 Voor de afstudeerrichting **Rechtsgeleerdheid-Economie** gelden de volgende eindtermen:

Primair doel van de opleiding is de bachelor uit te rusten met de kennis, inzicht en vaardigheden die noodzakelijk zijn om toegang te krijgen tot de master rechtsgeleerdheid.

Afgestudeerden van de opleiding hebben de volgende eindkwalificaties/eindtermen bereikt:

Kennis, inzicht en academische houding

1. De bachelor heeft kennis van en inzicht in het geldende recht en de begrippen van het recht alsmede in de systematiek van het recht en de grondslagen en beginselen waarop het rechtssysteem berust.
2. De bachelor heeft grondige kennis van en inzicht in de volgende deelgebieden:
 - a. burgerlijk recht en het burgerlijk procesrecht,
 - b. staats- en bestuursrecht, inclusief het bestuursprocesrecht,
 - c. internationaal en Europees recht, alsmede de relatie tot en doorwerking daarvan in het Nederlandse recht, en
 - d. economie, waaronder de deelgebieden internationale economie, Europese economische integratie, economie van de publieke sector, rechtseconomie, financieel-economisch- en sociaal-economisch beleid.
3. De bachelor heeft basiskennis van o.a. de deelgebieden belastingrecht, sociaal recht, strafrecht inclusief het strafprocesrecht, rechtsfilosofie en geschiedenis van het recht.
4. De bachelor is vertrouwd met de grondslagen van het recht, van de metajuridische aspecten daarvan, en heeft besef van de eigen aard van de rechtsbeoefening in het algemeen en in combinatie met het wetenschappelijk domein van de economie in het bijzonder.

5. De bachelor is in staat het recht te begrijpen als discursieve grootheid – als het altijd voorlopige resultaat van meningsvorming en dogmatiek – en heeft inzicht in de wijze waarop het systeem van het recht en het recht met elkaar verbonden zijn.
6. De bachelor heeft inzicht in de sociaal-maatschappelijke, politieke en ethische context waarin het recht zich ontwikkelt en manifesteert en is in staat om vanuit het systeem van het recht kritisch te reflecteren op het recht.
7. De bachelor heeft kennis van en inzicht in het wetenschappelijk domein van de economie waaronder inzicht in de samenhang tussen de belangrijkste disciplines binnen dit domein.

Juridische en economische kennis en professionele vaardigheden

8. De bachelor is in staat om juridische teksten waaronder jurisprudentie, wetgeving en wetenschappelijke, literatuur te begrijpen en te analyseren, en voor niet-juridische lezers toegankelijk te maken.
9. De bachelor is in staat om een eenvoudig juridisch onderzoek te doen, heeft zich daartoe aan de hand van basisnoties van de wetenschapsfilosofie en de onderzoeks- en wetenschapsmethodologie geoefend in het hanteren van wetenschappelijk instrumentarium en het in de praktijk vlot verzamelen en interpreteren van juridische en economische informatie, zowel in papieren als in digitale versies. Hij is getraind in het scherp onderscheiden van feiten en meningen, en het onderscheiden van hoofd- en bijzaken.
10. De bachelor heeft zich grondig geoefend in het geven van een juridisch en economisch gefundeerd antwoord op vragen uit de praktijk in de vorm van een advies, requisitoir, pleidooi, vonnis, enz.
11. De bachelor is in staat om een goed juridisch betoog te schrijven (duidelijke en afgebakende probleemstelling formuleren, juridisch argumenteren, opbouw, constructie, leesbaarheid) en om dit mondeling te presenteren.
12. De bachelor kan economisch analyseren en rapporteren (probleemstelling formuleren, opbouw, economisch argumenteren, analyse, concluderen) en is in staat om dit mondeling te presenteren.
13. De bachelor is in staat om een beargumenteerde positie in te nemen in een juridisch en/of economisch debat, en om een standpunt en oordeel te verwoorden met kracht van argumenten.
14. De bachelor is niet alleen in staat om de vaardigheden onder 8 t/m 13 zowel schriftelijk als mondeling helder, duidelijk en gestructureerd uit te oefenen, maar dat tevens binnen een bepaalde tijdspanne te doen

Algemene kwalificatie

15. De bachelor beschikt over de juridische kennis, inzicht en vaardigheden die vereist zijn:
 - a. voor toelating tot de vervolgstudie van een juridische (doorstroom-)master;
 - b. om op het niveau van (para)legal werkzaam te zijn in veelal ondersteunende algemeen-juridisch georiënteerde beroepen en in beroepen waarvoor economische kennis en deskundigheid vereist is, binnen zowel de private als publieke sector, dat wil zeggen in functies bij het bedrijfsleven en het ‘maatschappelijk middenveld’ en bij centrale en decentrale overheden;
 - c. om na het volgen van een master met tenminste 60ec aan juridische vakken én na het met goed gevolg afleggen van een tentamen van het vak ‘Straf- en strafprocesrecht’ op het niveau van het 2° of 3° studiejaar van een universitaire juridische opleiding (indien dit vak geen deel uitmaakt van het bachelor examen van de combinatiestudie Rechtsgeleerdheid-Economie), toegelaten te worden tot een van de zogenaamde toga-beroepen (dat wil zeggen te voldoen aan het zogenoemde Civiel Effect).

art. 2.3.3 Voor de afstudeerrichting **International Business Law** gelden de volgende eindtermen: nog toe te voegen.¹⁰

art. 2.4 – Inrichting/vorm van de opleiding

art. 2.4.1 De opleiding wordt zowel voltijds als in deeltijd verzorgd.

art. 2.4.2 De voltijdse opleiding wordt overdag verzorgd.

De deeltijdopleiding wordt in de avonduren verzorgd, in die zin dat het onderwijs in de onderdelen ook in de avond wordt gegeven wanneer ten minste vijftien deeltijdstudenten hieraan deelnemen. In geval van afwijking als gevolg van laatstgenoemde factor wordt een praktische regeling hiervan in de studiegids en/of op Blackboard opgenomen.

¹⁰ *Sedert 1 september 2011. Het bedrijfsleven opereert steeds meer internationaal in een op ondernemingen gerichte juridische beroepsomgeving. De afstudeerrichting International Business Law (IBL) heeft daarom het karakter van ‘lawyer & business’ en leidt juristen op met een nadruk op de internationale- en Europeesrechtelijke omgeving van de onderneming. IBL is bedoeld voor studenten die sterke belangstelling hebben voor een baan in het bedrijfsleven als jurist of die hun kennis van de juridische internationale omgeving van ondernemingen willen gebruiken bij bijvoorbeeld een toezichthouder dan wel in een op het bedrijfsleven gerichte functie bij de overheid. IBL is echter niet alleen gericht op bedrijfsjuristen, maar bevat met een breder vakkenpakket gericht op een brede groep en leidt ook op voor de toelating tot togaberoepen.*

Voor zowel voltijd als deeltijd opleiding geldt dat indien daartoe aanleiding is werkgroepen en/of (hoor- of werk-) colleges ook van 17.00-19.00 uur kunnen worden verzorgd

art. 2.5 – Studielast

De opleiding bestaat uit 180 studiepunten.

De propedeutische fase heeft een studielast van 60 studiepunten en is een integraal onderdeel van de opleiding.

art. 2.6 – Aanvang van de opleiding, uniforme jaarindeling

De opleiding vangt aan op 1 september. Het cursorisch onderwijs van de opleiding is ingericht volgens de uniforme semesterindeling¹¹.

art. 2.7 – Examens van de opleiding

art. 2.7.1 In de opleiding kunnen de volgende examens worden afgelegd:

- a. het propedeutisch examen,
- b. het bachelorexamen.

Alvorens het bachelorexamen afgelegd kan worden, dient het propedeutisch examen met goed gevolg te zijn afgelegd.

art. 2.8 - Voertaal

Met inachtneming van de Gedragscode voertaal¹² zijn de voertalen binnen de opleiding Nederlands en soms Engels. De student wordt geacht de gebruikte voertalen binnen de opleiding voldoende te beheersen.

art. 2.9 – Kwaliteit

De opleiding is geaccrediteerd door de NVAO¹³ en voldoet aan de kwaliteitseisen die op nationaal en internationaal niveau aan opleidingen worden gesteld. Ook voldoet de opleiding aan de kwaliteitsstandaarden voor het onderwijs die zijn vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

¹¹ De uniforme semesterindeling, inclusief de toelichting hierop, is vastgesteld door het College van Bestuur van de Universiteit Leiden op 14 oktober 2004 en gewijzigd op 12 januari 2010.

¹² De Gedragscode voertaal is vastgesteld door het College van Bestuur op 11 juli 2002 en is te raadplegen op <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/gedragscode-voertaal.html>

¹³ Het Nederlands-Vlaamse Accreditatie Orgaan.

Hoofdstuk 3 – Onderwijsprogramma - Opbouw van de opleiding

art. 3.1 Verplichte onderwijseenheden

art. 3.1.1 De opleiding omvat verplichte onderwijseenheden¹⁴ met een totale studielast van 180 studiepunten. Bij de afstudeerrichting Rechtsgeleerdheid (zie art. 2.2) vormen de keuzevakken waaruit de student verplicht een keuze moet maken onderdeel van die onderwijseenheden.

art. 3.1.2 In de e-studiegids worden de studielast, het niveau¹⁵, de inhoud en de onderwijsvorm van de onderwijseenheden van de onderwijsprogramma's nader omschreven.¹⁶

art. 3.2 Keuzevrijheid

art. 3.2.1 Binnen de in 3.1.1 bedoelde onderwijseenheden van de afstudeerrichting Rechtsgeleerdheid kiest de student onderwijseenheden met een totale studielast van 15 studiepunten aan keuzevakken.

Toelichting:

Deze onderwijseenheden kunnen worden ingevuld middels:

- minorprogramma's met een omvang van 30 studiepunten die als zodanig zijn opgenomen in het 'Leids universitair register opleidingen' (zie art. 3.2.3);
- 15 ec aan keuzevakken c.q. onderwijseenheden die aan de universiteit Leiden worden gedoceerd voor zover die als keuzevak kunnen worden gevolgd; hiervoor komen onderwijseenheden in aanmerking die niet voorkomen in het verplichte studieprogramma van de opleiding en die ook geen significante mate van overlap vertonen met vakken uit het verplichte programma.*

** Of er een significante mate van overlap bestaat, is af te leiden uit het feit of het betreffende vak al dan niet recht geeft op een (gedeeltelijke) vrijstelling voor een vak uit de opleiding rechtsgeleerdheid en/of vice versa. Voor de vraag bij welke vakken dit het geval is, dient men de studieadviseur te raadplegen.*

art. 3.2.2 De invulling van de keuzeruimte behoeft geen goedkeuring van de examencommissie, met uitzondering van het genoemde in artikel 3.2.4

art. 3.2.3 Naast de aan deze universiteit gedoeerde onderwijseenheden komen voor de invulling van de vrije keuzeruimte – onder goedkeuring van de examencommissie – onderwijseenheden verzorgd door een andere Nederlandse of een buitenlandse universiteit dan wel van een andere rechtspersoon met geaccrediteerd initieel onderwijs in aanmerking.

art. 3.2.4 Onderwijseenheden waaraan de student deelneemt in het kader van het Honours College kunnen niet gebruikt worden voor de keuzeruimte.

art. 3.2.5 . Een student die is ingeschreven voor de opleiding kan zelf, met toestemming van de daarvoor het meest in aanmerking komende examencommissie, uit onderwijseenheden die door een instelling worden verzorgd een programma samenstellen waaraan een examen is verbonden. Bij het verlenen van de toestemming geeft de examencommissie tevens aan tot welke opleiding van de instelling dat programma wordt geacht te behoren.¹⁷

art. 3.2.6 In afwijking van het gestelde in art. 3.2.1. juncto 3.2.2 kunnen de volgende minoren niet (als zodanig**) worden gekozen indien de inhoud geheel of gedeeltelijk overeenkomt met verplichte onderwijseenheden van de opleiding c.q. afstudeerrichtingen:

- minor Internetrecht;
- minor Law, Culture and Development (Recht, cultuur en ontwikkeling);

¹⁴ Deze onderwijseenheden zijn benoemd in (de vakbeschrijvingen in de) e-studiegids. Vgl. de Bijlage onder nummer 5.

¹⁵ Conform de 'abstracte structuur' als omschreven in het Kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

¹⁶ Zie de vakbeschrijvingen.

¹⁷ Overeenkomstig artikel 7.3d van de WHW ('vrij onderwijsprogramma in het wetenschappelijk onderwijs'). Het beleid van de Examencommissies is geformuleerd in de notitie 'Vrij (onderwijs-)programma: uitgangspunten en voorwaarden' van oktober 2005.

- minor Economie en beleid;
- minor Bedrijfswetenschappen.

*** Van de minoren met vakken die overeenkomen met de opleiding mogen vakken die niet tot het verplichte programma van de opleiding behoren wel worden gevolgd ter invulling van de keuzeruimte indien en voor zover er geen beletselen zijn qua toegang tot die vakken.*

art. 3.3 – Praktische oefeningen¹⁸

art. 3.3.1 Onderwijseenheden kunnen praktische oefeningen omvatten volgens de daarbij in de vakbeschrijving in de e-studiegids gegeven specificatie van aard en omvang van de werkzaamheden van de student. (Vgl. art. 1.2 lid e). Aangegeven is of de desbetreffende onderwijseenheden of praktische oefeningen daarin een aanwezigheidsplicht en/of deelnameplicht kennen met het oog op de toelating tot het afleggen van het desbetreffende tentamen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie vrijstelling te verlenen van die verplichting, al dan niet onder oplegging van vervangende eisen. (Vgl. art. 4.1.2.)

Art. 3.3.2 bachelor scriptie

In de e-studiegids staan omvang en studielast van de scriptie beschreven¹⁹, daarbij zijn de normen vermeld waaraan de scriptie moet voldoen en de gang van zaken rond de begeleiding.²⁰

art. 3.4 - Deelname aan een onderwijseenheid

Deelname aan een onderwijseenheid vindt plaats in de volgorde van inschrijving, met dien verstande dat voor de bij de opleiding ingeschreven studenten plaatsing gegarandeerd is bij de onderwijseenheden die behoren tot het verplichte deel van de opleiding.

Aan bepaalde onderwijseenheden kan eerst worden deelgenomen nadat aan het tentamen van een voorafgaande onderwijseenheid met goed gevolg is deelgenomen. In het opleidingsspecifiek deel is beschreven voor welke onderwijseenheden deze voorwaarde geldt.

Art. 3,5 Opname van colleges

Het is studenten niet toegestaan audio- of video-opnames van colleges te maken zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de betreffende docent. Indien toestemming wordt verleend, is de student slechts gerechtigd de opname voor eigen gebruik te benutten; verspreiding of publicatie van de opname op welke wijze dan ook is niet toegestaan.

¹⁸ Zie tevens de Bijlage van dit OER onder nummer 3.

¹⁹ In de 'Handleiding bachelor scriptie Faculteit der Rechtsgeleerdheid' - zie de Bijlage onder nummer 6.

²⁰ Zie tevens de vakbeschrijving op

https://studiegids.leidenuniv.nl/courses/show/30535/bachelor_iii_scriptie_rechtsgeleerdheid

Hoofdstuk 4 – Tentamens en examens²¹ en vervolgopleiding

art. 4.1 – Tentamengelegenheid

art. 4.1.1 Twee maal per studiejaar wordt de gelegenheid geboden tot het afleggen van het tentamen verbonden aan elk van de onderwijseenheden die in dat jaar worden aangeboden.

art. 4.1.2 Indien een onderwijseenheid een praktische oefening omvat, dan staat deelneming aan een tentamen als bedoeld in 4.1.1 uitsluitend open voor degene die met goed gevolg aan de praktische oefening heeft deelgenomen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie om anders te besluiten. (Vgl. art 3.3.)

art. 4.1.3. Indien het cijfer van een onderwijseenheid samengesteld wordt uit meerdere deelttoetsen²² kan afgeweken worden van het aantal kansen zoals bedoeld in 4.1.1. Indien hier sprake van is wordt dit vastgelegd in de e-studiegids.

art. 4.1.4 In overeenstemming met artikel 7.13, tweede lid sub h van de wet zijn in (de facultaire tentamenkalender in) de e-studiegids de tentamendata opgenomen.

art. 4.1.5 [niet van toepassing].

art. 4.1.6.1 Toelating tot een tentamengelegenheid kan door regels van de Examencommissie aan voorwaarden verbonden zijn.²³ Deze voorwaarden zijn vermeld in de e-studiegids.

art. 4.1.6.2 Bij bepaalde vakken kan een zogenoemde tussentoets worden afgenomen. Een tussentoets is voor voltijdstudenten van de opleiding verplicht; telt voor 20-30% mee in het tentamencijfer; en kent geen herkansing. Deeltijdstudenten mogen kiezen of zij aan de tussentoets deelnemen.²⁴

²¹ Zie voor uitvoeringsmodaliteiten en nadere regeling van de onderhavige onderwerpen het document 'Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens bacheloropleidingen FdR; zie Bijlage onder nummer 9.

²² De precieze verhouding, (de inhoud van de) herkansing, en de geldigheid van cijfers van deeltentamens worden nader geregeld in de vak-beschrijving van een vak waarbij deze toetsvorm wordt gehanteerd.

²³ Zie de artt. 4.3.2.3 en 4.3.2.4 van de 'Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens bacheloropleidingen FdR'.

²⁴ In 2013-2014 wordt gebruik gemaakt van een tussentoets voor het propedeusevak Inleiding Burgerlijk Recht en het propedeuse vak 'Methoden en technieken van de rechtswetenschap'.

Technisch uitgesplitst ziet de regeling van de tussentoets er als volgt uit:

1. Een tussentoets vindt ongeveer halverwege het vak plaats en gaat over het gedeelte van de stof dat tot dat moment behandeld is.
2. Een tussentoets is summatief.
3. Een tussentoets telt voor 20 tot 30% mee in het eindcijfer van het vak.
De eindtoets gaat over de gehele stof en telt bij de 1e tentamen-gelegenheid voor 70 tot 80% mee in het eindcijfer.
De precieze percentages worden bij een vak in de vakbeschrijving (e-studiegids) opgenomen.
4. Voltijdstudenten (zowel 1e jaars studenten als herkansers) die niet hebben deelgenomen aan de tussentoets, mogen niet deelnemen aan de eindtoets (van de 1e tentamengelegenheid).
5. Hertentaminering (in een studiejaar) van een vak met een tussentoets:
 - 5.1 Het hertentamen van een vak met een tussentoets heeft betrekking op de gehele stof; en telt voor 100%.
 - 5.2 Het cijfer voor de tussentoets telt niet mee bij het hertentamen.
 - 5.3 Een tussentoets is (binnen een studiejaar) niet herkansbaar.
 - 5.4 De tussentoets (of daarvoor nu een onvoldoende of voldoende is behaald) moet in geval van een onvoldoende voor het eindcijfer van het vak (na de 1e en 2e tentamengelegenheid in een studiejaar) het daaropvolgende studiejaar opnieuw gedaan worden.
6. Het cijfer voor de tussentoets is niet conditioneel voor de eindtoets (van de 1e tentamengelegenheid). Het cijfer van de tussentoets mag dus lager zijn dan een vier.
(Die conditionele beperking van het cijfer vier voor toegang tot het hertentamen geldt wel tussen het eindcijfer van het 1e tentamen en het hertentamen- vgl. art. 4.1.6.1 OER)
 - 7.1 Deeltijdstudenten mogen kiezen of zij wel of niet aan de tussentoets deelnemen. Nemen zij daaraan deel, dan geldt de tussentoets voor 20-30% en de eindtoets voor 70-80% mee in het eindcijfer.
 - 7.2 Een deeltijdstudent die niet deelneemt aan de tussentoets mag toch deelnemen aan de eindtoets, die dan voor 100% telt.

NB Naast het voorgaande (regels tussentoets) geldt mbt. propedeuse tentamens ook de bestaande regels van: de zogenoemde aanwezigheidsregel en de conditionele voorwaarde voor het hertentamen (het cijfer 4); zoals geregeld in de artikelen 4.3.2 de sub-leden 1a, 1b en 2 respectievelijk de leden 3 en 4 van de 'Regels en Richtlijnen Tentamens en examens bachelor opleidingen FdR' op basis van art. 4.1.6.1 OER.

art. 4.1.7 In bijzondere gevallen kan de examencommissie een extra herkansing toestaan, dit op verzoek van de student. (Zie de Regels en Richtlijnen Tentamens en Examen)

art. 4.1.8 Indien een tentamen is behaald, vervalt het recht op herkansing. Wordt zonder toestemming van de examencommissie toch aan herkansing deelgenomen, dan vindt geen beoordeling plaats. De uitslag van de eerste toets blijft in stand. (Vgl. de Regels en Richtlijnen Tentamens en Examen)

art. 4.2 – Verplichte/aanbevolen volgorde

art. 4.2.1

Voorwaarde in de propedeuse:

Zonder een voldoende voor <i>Leiden Law Practices</i> (zie art. 4.10.1.2)	mag niet aan de onderwijseenheid ‘ <i>Methoden en technieken van de Rechtswetenschap</i> ’ van het eerste jaar worden deelgenomen.
Voor deeltijdstudenten (zie art. 4.10.1.3) geldt: zonder een voldoende voor de <i>taaltoets</i>	

De onderwijseenheden en de tentamens waarmee deze worden afgesloten waaraan niet mag worden deelgenomen alvorens de tentamens van een of meerdere andere onderwijseenheden met goed gevolg zijn afgelegd:²⁵ Deze voorwaarden zijn:

Zonder een voldoende voor het vak:	mag niet aan onderstaande onderwijseenheden van het tweede en derde jaar worden deelgenomen:
Propedeutisch examen + minimaal 60 ec van het 2 ^e en 3 ^e jaar *	Scriptie
Inleiding Burgerlijk Recht	Verbintenissenrecht Goederenrecht Geschiedenis van het Europees privaatrecht Burgerlijk procesrecht Romeins recht
Romeins recht	Geschiedenis van het Europees privaatrecht
Schrijfvaardigheid: juridisch betoog / (studenten ‘oud’: Rechtsvinding in theorie en praktijk ²⁶)	Moot Court
Inleiding staats- en bestuursrecht	Staats- en bestuursrecht
Inleiding internationaal en Europees recht	Internationaal recht; Europees recht
Inleiding straf- en strafprocesrecht	Straf- en strafprocesrecht

* Aan de bachelor scriptie mag niet worden deelgenomen zonder het propedeutisch examen te hebben behaald en zonder dat minimaal 60 ec van de vakken van het 2e en 3e jaar zijn behaald. Tevens kan bij een (specifieke) scriptieonderwerp een bepaald vak worden vermeld dat als bijzondere ingangseis geldt.

– **aanbevolen** volgorde afstudeerrichting rechtsgeleerdheid

Zonder een voldoende voor het vak	wordt afgeraden deel te nemen aan de onderstaande vakken
Inleiding burgerlijk recht	Ondernemingsrecht

²⁵ Dwz. dat onder voorwaarden een student gerechtigd is deel te nemen aan onderwijseenheden en tentamens uit het tweede en derde jaar van de bachelorfase indien hij/zij het propedeutisch examen niet heeft gehaald.

²⁶ Vgl. ‘Overgangsregelingen 2011-2012’, te raadplegen op <http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/onderwijsexamenregelingen.html>

art. 4.2.1.b – verplichte volgorde afstudeerrichting **bedrijfswetenschappen**

<i>Zonder een voldoende voor het vak:</i>	<i>mag niet aan onderstaande onderwijseenheden van het tweede en derde jaar worden deelgenomen:</i>
Propedeutisch examen + minimaal 60 ec van het 2 ^e en 3 ^e jaar * (vgl. ba-Rgl)	Scriptie
Inleiding Burgerlijk Recht	Verbintenissenrecht Goederenrecht Burgerlijk procesrecht Romeins recht
Rechtsvinding in theorie en praktijk / Schrijfvaardigheid: juridisch betoog ²⁷	Moot Court
Inleiding staats- en bestuursrecht	Staats- en bestuursrecht
Inleiding internationaal en Europees recht	Internationaal recht, Europees recht

aanbevolen volgorde afstudeerrichting bedrijfswetenschappen

<i>Zonder een voldoende voor het vak</i>	<i>wordt afgeraden deel te nemen aan de onderstaande vakken</i>
Inleiding burgerlijk recht	Ondernemingsrecht
Business and Entrepreneurship (voorheen: Legal Accounting)	People and Organizations Financial Accounting and Reporting Standards Marketing management Corporate Finance (voorheen Banking & finance) Financial Accounting (voorheen Accounting & legal report systems)

art. 4.2.1.c – verplichte volgorde afstudeerrichting **economie**

<i>Zonder een voldoende voor het vak:</i>	<i>mag niet aan onderstaande onderwijseenheden van het tweede en derde jaar worden deelgenomen:</i>
Propedeutisch examen + minimaal 60 ec van het 2 ^e en 3 ^e jaar * (vgl. na-Rgl)	Scriptie
Inleiding Burgerlijk Recht	Verbintenissenrecht Goederenrecht Burgerlijk procesrecht Romeins recht
Rechtsvinding in theorie en praktijk / Schrijfvaardigheid: juridisch betoog ²⁸	Moot Court

²⁷ Zie 'Overgangsregelingen 2011-2012', te raadplegen op <http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/onderwijsexamenregelingen.html>

²⁸ Zie 'Overgangsregelingen 2011-2012', te raadplegen op <http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/onderwijsexamenregelingen.html>

Inleiding staats- en bestuursrecht	Staats- en bestuursrecht
Inleiding internationaal en Europees recht	Internationaal recht; Europees recht

aanbevolen volgorde afstudeerrichting economie

<i>Zonder een voldoende voor het vak</i>	<i>wordt afgeraden deel te nemen aan de onderstaande vakken</i>
Inleiding burgerlijk recht	Ondernemingsrecht
Economie in hoofdlijnen (voorheen Inleiding economie)	Financieel management bij de overheid Economic Policy in the EU (voorheen European economic integration) Marktwerkingsvraagstukken (voorheen: Case Study Economische politiek) Sociale zekerheid Openbare Financiën (voorheen: Economie van de publieke sector) Trade and finance in the global economy

art. 4.2.1.b – verplichte volgorde afstudeerrichting **international business law**

<i>Zonder een voldoende voor het vak:</i>	<i>mag niet aan onderstaande onderwijsseenheden van het tweede en derde jaar worden deelgenomen²⁹:</i>
Propedeutisch examen + minimaal 60 ec van het 2 ^e en 3 ^e jaar * (vgl. ba-Rgl)	Scriptie
Inleiding Burgerlijk Recht	Verbintenissenrecht Goederenrecht Burgerlijk procesrecht
Rechtsvinding in theorie en praktijk / Schrijfvaardigheid: juridisch betoog ³⁰	Moot Court
Inleiding staats- en bestuursrecht	Staats- en bestuursrecht
Inleiding internationaal en Europees recht	Internationaal recht

aanbevolen volgorde afstudeerrichting international business law

<i>Zonder een voldoende voor het vak</i>	<i>wordt afgeraden deel te nemen aan de onderstaande vakken</i>
Inleiding burgerlijk recht	Ondernemingsrecht

art. 4.2.2 Voor de onderwijsseenheden en de tentamens waarmee deze worden afgesloten die in een bepaalde volgorde moeten worden doorlopen, kan de examencommissie in bijzondere gevallen op schriftelijk en gemotiveerd verzoek van de student in individuele gevallen een andere volgorde bepalen.

²⁹ Het 2^e en 3^e studiejaar worden voor het eerst verzorgd met ingang van de studiejaren 2012-2013 respectievelijk 2013-2014.

³⁰ Zie 'Overgangsregelingen 2011-2012', te raadplegen op <http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/onderwijsexamenregelingen.html>

art. 4.2.3 Met inachtneming van het in art. 4.2.1 gestelde kan de examencommissie de student op diens verzoek toegang verlenen tot een of meer tentamens van onderwijseenheden uit het tweede of het derde jaar voordat het propedeutisch examen met goed gevolg is afgelegd.³¹

art. 4.3 – Vorm van de tentamens

art. 4.3.1a In de (vakbeschrijving van de onderwijseenheden in de) e-studiegids staat vermeld of het tentamen, dan wel de deoltoetsen, van een onderwijseenheid schriftelijk of mondeling dan wel door middel van een vaardigheidstest wordt afgelegd.

art. 4.3.1b (Deel-)tentamens kunnen, na goedkeuring van het Onderwijsbestuur en de examencommissie, digitaal worden afgenomen. De betreffende studenten dienen hiervan tijdig op de hoogte te worden gebracht.

art. 4.3.2 In bijzondere gevallen kan op verzoek van de student de examencommissie toestaan dat een tentamen op een andere wijze wordt afgelegd, dan in de e-studiegids is vastgelegd.

art. 4.3.3 Aan studenten met een functiestoornis wordt de gelegenheid geboden de tentamens op een zoveel mogelijk aan hun individuele handicap aangepaste wijze af te leggen. Deze aanpassingen mogen niet van invloed zijn op de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een tentamen. De examencommissie wint zo nodig, als bedoeld in het Protocol studeren met een functiebeperking, deskundig advies in alvorens te beslissen. [vgl. art. 6.5]

art. 4.3.4 Op verzoeken over aanpassingen die de examinering betreffen, beslist de examencommissie.

art. 4.3.5 De tentaminering vindt plaats in het Nederlands of, met inachtneming van de Gedragscode voertaal, in een andere taal. (Vgl. art. 2.8.)

art. 4.3.6 Er vindt een individuele beoordeling plaats in geval van presentaties, onderzoek, verslagen of andere onderwijsprestaties die in groepsverband worden verricht.

art. 4.4 – Mondelinge tentamens

art. 4.4.1 Mondeling wordt niet meer dan één persoon tegelijk getentamineerd, tenzij de examencommissie of de examinerator anders heeft bepaald.

art. 4.4.2 Het mondeling afnemen van een tentamen is openbaar, tenzij de examencommissie of de desbetreffende examinerator anders heeft bepaald, dan wel de student daartegen bezwaar heeft gemaakt.

art. 4.5 Regels examencommissie³²

art. 4.5.1 Conform artikel 7.12b, derde lid, van de wet stelt de examencommissie regels vast over de uitvoering van haar taken en bevoegdheden en over de maatregelen die zij in dat verband kan nemen. De examencommissie heeft daartoe regels en richtlijnen opgesteld.³³

art. 4.5.2 De examencommissie draagt er zorg voor dat het recht van de student om beroep in te stellen tegen beslissingen van de examencommissie of de examineratoren is gewaarborgd.

art. 4.5.3 Daarnaast stelt de examencommissie de procedure vast voor de aanwijzing van een eerste en tweede beoordelaar van het afstudeerverslag, alsmede de procedure rond de beoordeling van het afstudeerverslag en de wijze van verdeling van de verantwoordelijkheden tussen de eerste en de tweede beoordelaar, waaronder de bepaling van het cijfer.

art. 4.6 – Oordeel

³¹ In de 'Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens bacheloropleidingen FdR' is de 'Deelname tentamens 2^e en 3^e studiejaar' nader geregeld. Het artikel luidt:

“Met inachtneming van het in artikel 4.2.1 van de Onderwijs en examenregelingen bacheloropleidingen FdR gestelde [vakken van het 2^e en 3^e studiejaar waaraan niet mag worden deelgenomen zonder bepaalde propedeusevakken te hebben behaald] kan aan de tentamens van onderwijseenheden uit het tweede of derde jaar worden deelgenomen voordat het propedeutisch examen is behaald.”

³² Zie tevens de Bijlage van dit OER onder nummer 9.

³³ Daartoe behoren de maatregelen die worden genomen in geval van fraude, waaronder begrepen het plegen van plagiaat Een-en-ander is vastgelegd in de 'Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens bacheloropleidingen FdR'. [NB Wat de FdR resp. de UL verstaan onder plagiaat, hoe zij daarover denkt, en wat de gevolgen kunnen zijn als een student zich daaraan schuldig maakt is te vinden op de facultaire website

<http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/plagiaat.html> en de universitaire informatiepagina met algemene informatie over plagiaat:

<http://media.leidenuniv.nl/legacy/Regelgeving%20plagiaat.pdf>]

art. 4.6.1 De examinator stelt terstond na het afnemen van een mondeling tentamen het oordeel vast en reikt de student een daarop betrekking hebbende schriftelijke verklaring uit.

art. 4.6.2 Binnen vijftien werkdagen na de dag waarop het tentamen of de deelttoets is afgenomen stelt de examinator het oordeel over een schriftelijk of op andere wijze afgenomen tentamen of deelttoets vast en verschaft de administratie van de opleiding de nodige gegevens ten behoeve van de uitreiking van het schriftelijk of digitaal bewijsstuk van het oordeel aan de student.

art. 4.6.3 Wanneer niet aan de in 4.6.2 vermelde termijn van vijftien dagen kan worden voldaan, dan wordt de student hiervan op de hoogte geteld binnen deze termijn. Tevens wordt de dan geldende procedure aan de student meegedeeld.³⁴

art. 4.6.4 De uitslag van het tentamen wordt uitgedrukt in een geheel getal of een getal met maximaal één decimaal, tussen 1.0 tot 10.0, beide grenzen inbegrepen. De uitslag wordt niet uitgedrukt in een getal tussen 5.0 en 6.0.

art. 4.6.5 Het schriftelijk tentamen is met goed gevolg afgelegd als de uitslag 6.0 of hoger is.

art. 4.6.6 Het met voldoende resultaat deelnemen aan een praktische oefening kan gelden als het behalen van een tentamen in de zin van artikel 7.10 van de WHW.

art. 4.6.7 Op de schriftelijke of digitale verklaring van het oordeel over een tentamen dan wel bij of op het tentamen dan wel in de Blackboard omgeving van de betreffende onderwijsinstelling, wordt de student gewezen op het inzagerecht bedoeld in artikel 4.8 en op de beroepsprocedure

art. 4.6.8 De examencommissie geeft aan of en zo ja onder welke voorwaarden zij gebruik zal maken van de haar in art. 7.12b, derde lid, van de wet gegeven bevoegdheid om te bepalen dat niet ieder tentamen met goed gevolg behoeft te worden afgelegd, en/of onder welke voorwaarden de resultaten van deelttentamens elkaar kunnen compenseren. Deze regels zijn opgenomen in de Regels en Richtlijnen van de examencommissie.

art. 4.7 – Geldigheidsduur

art. 4.7.1 .a Het propedeutisch examen heeft een onbeperkte geldigheidsduur.

art. 4.7.1.b De tentamens in de propedeutische fase behouden voor voltijdstudenten hun geldigheid tot het einde van het 2e (tweede) academische jaar en voor deeltijdstudenten tot het einde van het 3e (derde) academische jaar, volgend op het jaar waarin deze vakken met goed gevolg zijn afgelegd, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie de geldigheidsduur te verlengen. Een-en-ander met inachtneming van de regels van het bindend studie advies – vgl. art. 6.3.1.

art. 4.7.1.c Voor studenten die op of na 1 september 2009 een aanvang hebben gemaakt met de opleiding geldt dat de geldigheid van alle met goed gevolg afgelegde tentamens van de vakken van het 2° en 3° studiejaar verloopt nadat de student vier jaar ingeschreven heeft gestaan voor de bacheloropleiding. Minimaal het aantal zogenoemde ‘toegekende bestuursmaanden’ voor activiteiten wordt opgeteld bij de termijn van vier jaar; daarbij rekening houdend met een discrepantie tussen het aantal feitelijk toegekende bestuursmaanden en de daadwerkelijk geleverde bestuurlijke inspanning.

Bij deeltijdstudenten verloopt de geldigheid nadat de student acht jaar ingeschreven heeft gestaan.

De examencommissie kan zowel bij voltijd- als deeltijdstudenten de geldigheidsduur van met goed gevolg afgelegde tentamens met maximum één jaar verlengen. (Vgl. art. 4.7.4.) De Examencommissie houdt daarbij rekening met alle individuele en bijzondere omstandigheden van het geval zoals de planningsmogelijkheden onderwijs- en tentamenroosters en eventuele andere studiegerelateerde aangelegenheden zoals een studieverblijf in het buitenland.

Bij studenten die na aanvang van de opleiding hun vorm van inschrijving wijzigen van een voltijdse in deeltijdse vorm geldt de regeling van de geldigheidsduur ten tijde van aanvang van de eerste inschrijving voor de opleiding. In afwijking hiervan kan de examencommissie op deze studenten de regeling van deeltijdstudenten toepassen indien een student daartoe een schriftelijk verzoek indient en daarin aannemelijk maakt dat hij los van de hiervoor genoemde ‘vierjaarsregel geldigheidsduur tentamens voltijdstudenten’ anderszins gegronde reden heeft de studie als deeltijdstudent te vervolgen. Toepassing vindt dan plaats naar evenredigheid van de jaren dat een student als voltijd- en deeltijdstudent staat ingeschreven.

Toelichtende opmerkingen, mede naar aanleiding van casus bij en beleid en jurisprudentie van de Examencommissie, bij de regeling (vervallen) geldigheidsduur met goed gevolg afgelegde vakken.

³⁴ Dwz. dan indien bij een tentamen de cijfers niet op tijd bij het Onderwijs Informatie Centrum kunnen worden aangeleverd dan wel het OIC niet in staat is op tijd de cijfers bekend te maken, dan wordt door de vakcoördinator of de examinator respectievelijk het hoofd van het OIC in een zo vroeg mogelijk stadium een gemotiveerd verzoek om uitstel ingediend bij de directeur Onderwijs. Wanneer dit wordt gehonoreerd moet de vakcoördinator of examinator of afdeling waarbij het tentamen wordt afgenomen de student(en) uiterlijk op de veertiende werkdag na het tentamen hiervan op de hoogte stellen alsmede van de dan geldende procedure.

- Het gaat bij de regeling geldigheidsduur om “ingeschreven” studie jaren; een collegejaar waarin een student is/was *uit*geschreven telt (dus) niet mee.
- Een student van wie de geldigheidsduur van de (met goed gevolg afgelegde) tentamens van het 2e en 3e studiejaar is vervallen kan opnieuw starten met die postpropedeutische fase en alle vakken volgen en afleggen. In een dergelijk geval verloopt de geldigheidsduur van alle met goed gevolg afgelegde tentamens van die vakken nadat de student 7 jaar ingeschreven heeft gestaan voor de bachelor opleiding. Dit betekent feitelijk dat de student opnieuw 3 jaar de tijd krijgt om zijn/haar bachelor te behalen.³⁵
- Als een student geen verlenging krijgt van de geldigheidsduur van met goed gevolg afgelegde tentamens (en die vakken c.q. de geldigheid daarvan dus vervallen) en een student (bv. een voltijdstudent na 4 jaar) zou besluiten om te switchen van opleiding binnen de Faculteit der Rechtsgeleerdheid dan dienen (dezelfde) eventuele vakken die ook in het onderwijsprogramma van de nieuwe opleiding zijn opgenomen opnieuw bij die andere opleiding te worden afgelegd.
- Ingeval van overstap van de ene juridische opleiding naar een andere juridische opleiding bij de FdR: indien dit gebeurt na het eerste studiejaar heeft de student nog 3 studie jaren om de bachelor af te ronden (de twee jaren van ba-2+3 met daarbij opgeteld 1 jaar); indien dit gebeurt na het tweede studiejaar heeft de student nog 2 studie jaren.
- In geval een student overstapt van deeltijd naar voltijd wordt bezien hoeveel vakken c.q. jaar/jaren hij (in voltijd modaliteit) nog moet doen. En daar wordt dan 1 jaar bij opgeteld (overeenkomstig de regeling dat een voltijdstudent over zijn 3 jarige ba-opleiding maximaal 4 jaar mag doen; dwz. 3 jaar met daarbij opgeteld 1 jaar).
- Een student die twee opleidingen doet moet de 1ste opleiding altijd binnen 4 jaar afgerond hebben.
- Een student die in 4 jaar een bachelor opleiding heeft behaald en daarna wil beginnen met een 2e bachelor opleiding heeft daarvoor maximaal 3 studie jaren.
- Het is niet zo dat een student altijd en/of automatisch een verlenging van de geldigheidsduur krijgt indien hij voor een studieverblijf naar het buitenland gaat. De planning daarvan moet verantwoord zijn gelet op de studievoortgang en in beginsel moet de bachelor inclusief het buitenland verblijf binnen de 4 jaar (kunnen) worden afgerond. Neem zo nodig bijtijds contact op met je studieadviseur.
- Zoals o.a. tot uitdrukking is gebracht in overwegingen die ten grondslag liggen aan art. 4.7.1.c:
 - Uitgangspunt is dat een voltijdstudent in staat moet zijn om in vier (inschrijvings) studie jaren het bachelordiploma te behalen, waarvoor een nominale studieduur van drie jaar staat. Met een goede planning is er in beginsel binnen die vier jaar naast het verplichte curriculum voldoende ruimte voor andere vormende en extra-curriculaire (studie-)activiteiten. Afronden binnen vier jaar is de hoofdregel en verlenging van de geldigheidsduur van tentamens door de Examencommissie is dus een uitzondering. Wie de termijn van vier jaar niet weet te halen, kan alleen in bijzondere omstandigheden verlenging krijgen van de geldigheidsduur van met goed gevolg afgelegde tentamens, en dan alleen onder strak toezicht van de Examencommissie en voor een beperkte periode. Mede deswege hanteert de Examencommissie de bevoegdheid uiterst restrictief.
 - En een boodschap is dat indien de studievoortgang moeizaam is en de (bij voltijd vierjaars-)termijn niet zal of kan worden behaald – in een zo vroeg mogelijk stadium – de keuze voor alsnog een andere studie overweging verdient. Bij de groep die de termijn overschrijdt moet er sprake zijn van niet-verwijtbare individuele en bijzondere omstandigheden en die groep moet bestaan uit studenten bij wie het realistisch c.q. aannemelijk is dat zij binnen een korte termijn de studie alsnog afronden.

art. 4.7.1.d In afwijking van artikel 4.7.1.c geldt voor studenten die vóór 1 september 2009 de opleiding zijn begonnen dat de tentamens van het tweede en derde jaar van de bacheloropleiding voor voltijdstudenten hun geldigheid behouden tot het einde van het 5e (vijfde) academische jaar en voor deeltijdstudenten tot het einde van het 7e (zevende) academische jaar, volgend op het jaar waarin deze vakken met goed gevolg zijn afgelegd. Voor studenten die vóór 1 september 2005 een aanvang met de studie hebben gemaakt geldt dat de tentamens van het tweede en derde jaar van de Bachelor hun geldigheid behouden tot het einde van het 7e (zevende) academische jaar, volgend op het jaar waarin deze vakken met goed gevolg zijn afgelegd. Dit alles behoudens de bevoegdheid van de examencommissie de geldigheidsduur van tentamencijfers te verlengen.

art. 4.7.2 [Niet van toepassing – art. 4.7.1.a].

art. 4.7.3 [Niet van toepassing – art. 4.7.1.b t/m 4.7.1.d].

art. 4.7.4 De examencommissie kan conform de door haar gestelde richtlijnen, op verzoek van de examinandus, de geldigheidsduur met maximaal één jaar verlengen..

art. 4.8 – Inzagerecht en nabespreking

³⁵ De tekst bij dit tweede pijltje vervangt een passage in de 1e versie (besluitvorming sept.-begin dec. 2013).

art. 4.8.1 Gedurende dertig dagen direct na de bekendmaking van de uitslag van een schriftelijk tentamen heeft de student recht op inzage in zijn/haar beoordeeld werk.

art. 4.8.2 Gedurende de in 4.8.1 genoemde termijn kan een belanghebbende kennis nemen van vragen en opdrachten van het desbetreffende tentamen, alsmede zo mogelijk van de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden.

art. 4.8.3 Op verzoek van de student dan wel op instigatie van de examinerator vindt een nabespreking plaats. Deze mogelijkheid wordt tegelijkertijd met de uitslag of ten tijde van de uitslag van het tentamen bekendgemaakt, bijvoorbeeld via de Blackboard omgeving van het desbetreffende vak.

art. 4.8.4 De examinerator heeft de bevoegdheid te bepalen of de nabespreking collectief dan wel individueel plaatsvindt.

art. 4.8.5 De inzage en nabespreking geschieden op een door de examinerator te bepalen plaats en tijdstip. Inzage en nabespreking kunnen samenvallen.

art. 4.8.6 Indien de betrokkene aantoonbaar door overmacht verhinderd te zijn of te zijn geweest, dan wordt hem/haar een andere gelegenheid geboden, zo mogelijk binnen de in het eerste lid genoemde termijn.

art. 4.9 – Vrijstellingen van tentamens en/of praktische oefeningen

art. 4.9.1 De examencommissie kan de student op diens verzoek, gehoord de desbetreffende examinerator, vrijstelling verlenen van het afleggen van één of meer tentamens of van deelneming aan praktische oefeningen, indien de student:

- a. een qua inhoud en niveau en studielast overeenkomstige onderwijseenheid van een universitaire of hogere beroepsopleiding heeft voltooid, dan wel
- b. aantoonbaar, al dan niet in aanvulling op het onder a. genoemde, door werk- of beroepservaring over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken met betrekking tot de desbetreffende onderwijseenheid, dan wel
- c. met goed gevolg het Pre-University College heeft voltooid; de examencommissie bepaalt in dit geval of en zo ja voor welke onderwijseenheid of welke onderwijseenheden vrijstelling wordt verleend.

art. 4.9.2 Indien het onderwijseenheden van de minor³⁶ betreft neemt de verantwoordelijke examencommissie pas een beslissing over het al dan niet verlenen van een vrijstelling nadat de examencommissie van de opleiding die de minor verzorgt, is gehoord.

art. 4.10 – Examen

art. 4.10.1. De examencommissie reikt een getuigschrift uit wanneer het examen met goed gevolg is afgelegd.

art. 4.10.1.2 Voor propedeuse *voltijd*studenten die zich vanaf of na 1 september 2012 voor de opleiding hebben ingeschreven geldt:

*Leiden Law Practices** is een eis voor het propedeutisch examen. (Dat wil zeggen:) Een student moet aan de juridische taaltoets hebben deelgenomen en deze met goed gevolg hebben afgelegd en hij moet **aanwezig zijn geweest bij alle (werkgroep-)bijeenkomsten van LLP, bij het rechtbankbezoek en in voorkomend geval bij het werkbezoek en dat hij moet deze hebben voorbereid en daaraan actief hebben deelgenomen** alvorens hij het propedeutisch examen kan afleggen. **Hierop slechts voor twee bijeenkomsten een uitzondering gemaakt.**

* *Nadere informatie over Leiden Law Practices is o.a. te vinden in de syllabus/handleiding 'Faculteit der Rechtsgeleerdheid Leiden Law Practices Juridische opleidingen 2013-2014'.*

- In afwijking van het voorgaande geldt voor de student die vóór 1 september 2012 aan de opleiding is begonnen niet de eis voor het propedeutisch examen dat hij de juridische taaltoets met goed gevolg moet hebben afgelegd..

art. 4.10.1.3 De propedeuse *deeltijd*studenten (en de *voltijd*studenten die vóór 1 september 2007 zijn begonnen met de bacheloropleiding maar die nog niet het propedeutisch examen zoals bedoeld in art. 2.7.1 onder letter a hebben afgelegd - ook wel aangeduid als *herkansers*), zijn vrijgesteld van deelname aan de *Leiden Law Practices* (behoudens de bevoegdheid van de examencommissie om in bijzondere gevallen anders te besluiten), met uitzondering van de juridische taaltoets.

art. 4.10.1.4 Voor *voltijd*studenten die zich pas in de loop van de maand september inschrijven voor de opleiding, geldt zo nodig een afzonderlijk regiem met betrekking tot de *Leiden Law Practices*. Op verzoek van een student beslist de Examencommissie, gehoord hebbende het Onderwijsbestuur en/of de directeur Onderwijs, afhankelijk van de omstandigheden en mogelijkheden van het geval, dienaangaande ad hoc over de inhoud van het te volgen *Leiden Law Practices* en de aanwezigheidseis in art. 4.10.1.2.

³⁶ Dit heeft betrekking op het minorsysteem (vg. art. 3.1.2).

art. 4.10.1.5 Voor een zogenoemde ‘zij-instromer’ (dat wil zeggen een student die zich inschrijft voor de opleiding en die voor de propedeuse één of meer vrijstellingen krijgt) geldt naar gelang de inschrijving als voltijd- of deeltijdstudent, de regeling van art. 4.10.1.2 respectievelijk 4.10.1.3, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie om in bijzondere gevallen anders te besluiten.

art. 4.10.2 De examencommissie kan zelf een tot het examen behorend onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de examinandus instellen en de uitkomsten daarvan beoordelen.

art. 4.10.3 Het getuigschrift wordt niet uitgereikt dan nadat het College van Bestuur heeft verklaard dat aan de procedurele eisen voor de afgifte is voldaan (waaronder het voldoen aan de verplichting tot het betalen van collegegeld). Per opleiding wordt één getuigschrift uitgereikt. Op het getuigschrift wordt vermeld dat de opleiding dan wel de afstudeerrichting is verzorgd door de Universiteit Leiden.

art. 4.10.4 Overeenkomstig de regeling als bedoeld in artikel 7.11, derde lid, van de wet kan degene die aanspraak heeft op uitreiking van een getuigschrift de examencommissie verzoeken daartoe nog niet over te gaan mits de inschrijvingsduur voor de betreffende opleiding van vier jaar niet wordt overschreden.

art. 4.10.5 Dit verzoek moet worden ingediend binnen de in de ‘Regeling uitstel afstuderen Universiteit Leiden’ genoemde termijn nadat de student op de hoogte is gebracht van de uitslag van het examen. Bij dit verzoek geeft de student aan wanneer hij het getuigschrift wil ontvangen.³⁷

art. 4.10.6 De examencommissie kan het verzoek tevens inwilligen indien het niet inwilligen van het verzoek zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

art. 4.10.7 Aan het getuigschrift wordt een in het Nederlands of in het Engels gesteld supplement toegevoegd dat voldoet aan het Europese overeengekomen standaardformat. Tezamen met het getuigschrift wordt een vertaling van het getuigschrift en een certificaat in het Latijn uitgereikt.

art. 4.10.8 De getuigschriften van het bachelorexamen worden elf maal per studiejaar uitgereikt op door de examencommissie vastgestelde data.³⁸

art. 4.11 – Graadverlening

art. 4.11.1 Aan degene die het examen met goed gevolg heeft afgelegd, wordt de graad ‘Bachelor of Laws’ (LL.B) verstrekt.

art. 4.11.2 De verleende graad wordt op het getuigschrift van het examen aangetekend.

art. 4.12 – Vervolgopleiding

art. 4.12.1 Degene aan wie de graad bachelor is verleend (zoals bedoeld in art. 4.11) heeft voldaan aan de toelatingseisen van de masteropleiding rechtsgeleerdheid aan de faculteit der rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden.

art. 4.12.2.a Indien een masteropleiding niet aansluit op de opleiding, dan kunnen er eisen worden gesteld aan de toelating. Deze eisen zijn vermeld in de Onderwijs- en examenregeling van de masteropleiding.

art. 4.12.2.b Degene die een van de bijzondere afstudeerrichtingen genoemd in art. 2.2 (de tweede t/m vierde bullet) heeft gevolgd en die uiteindelijk het aan de masters rechtsgeleerdheid verbonden civiel effect³⁹ willen hebben, moet alsnog in aanvulling op de vakken van de bijzondere afstudeerrichting rechtsgeleerdheid het derde jaars vak straf- en strafprocesrecht (van de monodisciplinaire opleidingsvariant van de bachelor rechtsgeleerdheid) met goed gevolg afleggen.

³⁷ De Regeling is te raadplegen op <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/onderwijs-onderzoek/regeling-uitstel-afstuderen-universiteit-leiden.html>

³⁸ Het examen kan elf maal per studiejaar worden afgelegd, dwz. dat de diploma uitreiking 11 keer per jaar plaatsvindt - iedere maand met uitzondering van juli.

³⁹ Benodigd voor de uitoefening van de togaberoepen – vgl. art. 2.3.2 en art. 2.3.3 bij beide punt 15.c

Hoofdstuk 5 – Toegang en toelating tot de opleiding

Paragraaf 5.1 *Rechtstreekse toegang*

artikel 5.1. **Rechtstreekse toegang**

art. 5.1.1 Rechtstreekse toegang tot de opleiding hebben degenen die voldoen aan de voorwaarden genoemd in de artikelen 7.24, 7.25 en 7.28 van de wet.

Art. 5.1.2 Het College van Bestuur kan de toegang in bepaalde in de wet omschreven gevallen weigeren door gebruik te maken van zijn bevoegdheid krachtens de tweede en derde volzin van artikel 7.28, eerste lid, van de wet.⁴⁰

Paragraaf 5.2. *(Niet-rechtstreekse) Toelating*

artikel 5.2 *[niet van toepassing]*

artikel 5.3 *[niet van toepassing]*

artikel 5.4 *[niet van toepassing]*

artikel 5.5 **Nederlandse taal**

5.5.1. Bezitters van een buiten Nederland afgegeven diploma voldoen aan de eis inzake voldoende beheersing van de Nederlandse taal door het met goed gevolg afleggen van het examen niveau 3 van de cursus Nederlandse als Tweede Taal, georganiseerd door de Universiteit Leiden.

5.5.2. De examencommissie kan in bijzondere gevallen vrijstelling verlenen van het onder 5.4.1 bedoelde examen.

artikel 5.6 **Colloquium doctum**

Het toelatingsonderzoek⁴¹, bedoeld in artikel 7.29 van de wet, heeft betrekking op de volgende vakken op het daarbij vermelde niveau:

vak	niveau
Engels	vwo-eindexamen of IELTS 6.0 TOEFL paper 500 Toefl Computer 213 Toefl Internet 79/80.
Frans of Duits	vwo-eindexamen
Nederlandse tekstverklaring	vwo-eindexamen
Geschiedenis	vwo-eindexamen.

⁴⁰ In de artikelen 7.23a t/m 7.28 van de WHW zijn geregeld de 'vooropleidingseisen en toelatingseisen'.

⁴¹ De Toelatingscommissie bepaalt de eisen die worden gehanteerd in het toelatingsonderzoek dat wordt ingesteld naar de vraag of er sprake is van geschiktheid voor het onderwijs van de opleiding en van voldoende beheersing van de taal om het onderwijs te kunnen volgen. Tevens bepaalt de Toelatingscommissie welke van de vakken worden getoetst alsmede de wijze waarop deze worden getoetst. Zie art. 7.29 WHW.

Hoofdstuk 6 – Studiebegeleiding en studieadvies

art. 6.1 – Studievoortgangadministratie

art. 6.1.1 De opleiding⁴² registreert de individuele studieresultaten van de studenten.

art. 6.1.2 De opleiding verschaft elke student ten minste eenmaal per jaar een overzicht van de door hem behaalde studieresultaten.⁴³

art. 6.1.3 Met ingang van het tweede jaar van inschrijving vraagt de opleiding elke student jaarlijks een studieplan over te leggen waaruit blijkt welke tentamens hij voornemens is af te leggen en aan welke voor de opleiding relevante extracurriculaire activiteiten en door het College van Bestuur erkende nevenactiviteiten hij voornemens is deel te nemen.⁴⁴

art. 6.2 – Introductie en studiebegeleiding

art. 6.2.1 De opleiding draagt zorg voor de introductie en de studiebegeleiding van de studenten die voor de opleiding zijn ingeschreven, mede ten behoeve van hun oriëntatie op mogelijke studiewegen in en buiten de opleiding.

art. 6.2.2 De opleiding biedt de student de mogelijkheid minimaal één maal per jaar met een studieadviseur, een mentor of tutor de studievoortgang te bespreken.

art. 6.3 – Studieadvies

art. 6.3.1 In zijn eerste en tweede jaar van inschrijving, zolang de propedeuse niet is behaald, krijgt elke student schriftelijk advies over de voorzetting van zijn opleiding.

De examencommissie is door het faculteitsbestuur gemandateerd tot het uitbrengen van het studieadvies.

Voor informatie over de eisen, het aantal malen dat en de tijdstippen waarop dit gebeurt, alsmede voor consequenties die daaraan worden of kunnen worden verbonden, wordt verwezen naar de Regeling bindend studieadvies Universiteit Leiden zoals die geldt in het betrokken studiejaar.

art. 6.3.2 [niet van toepassing]

art. 6.3.3 Een bindend negatief advies geldt uitsluitend voor de opleiding en bijbehorende afstudeerrichtingen waarvoor de student ingeschreven staat.

art. 6.3.4 Desgevraagd krijgt de student een mondelinge toelichting op het advies en informatie over de voortzetting van zijn studie in of buiten de faculteit en over eventuele andere opleidingsmogelijkheden.

art. 6.4 – Topsport

Aan studenten die topsport bedrijven, wordt de gelegenheid geboden het onderwijs c.q. hun studie zoveel als redelijkerwijs mogelijk is aan de eisen van hun sportieve bezigheden aan te passen. Om vast te stellen wie tot deze categorie behoren, hanteert de opleiding de richtlijnen van het College van Bestuur.

art. 6.5 – Duurzame functiestoornis

Aan studenten met een handicap of met een chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden hun studie, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, aan de beperkingen die de functiestoornis met zich meebrengt aan te passen. Deze aanpassingen worden zoveel mogelijk op de individuele functiebeperking van de student afgestemd, maar mogen de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een vak of het examenprogramma niet wijzigen

art. 6.6 – Buitenlandverblijf en stage

Voor studenten die tengevolge van een door de examencommissie goedgekeurd buitenlands studieverblijf of een goedgekeurde stage aantoonbare studievertraging zouden ondervinden, wordt voor zover als redelijkerwijs mogelijk is een regeling getroffen om de vertraging te beperken

⁴² In casu het Onderwijs Informatie Centrum (OIC).

⁴³ Dwz. een student kan het gehele jaar door via uSis de studieresultaten inzien, indien nodig wordt of op instigatie van de faculteit of op zijn/haar verzoek een uitdraai gegeven.

⁴⁴ Indien, naar het inzicht van de opleiding, de student (ernstige) studievertraging oploopt ten opzichte van de nominale studievoortgang, attendeert de opleiding de student op de plicht tot het indienen van een studieplan en de mogelijkheid daarbij ondersteuning te krijgen.

Hoofdstuk 7 - Overgangsbepalingen

art. 7.1 Bepalingen betreffende eerder voor de opleiding ingeschreven studenten

art. 7.1.1 Met ingang van 1 september 2012 geldt voor studenten die voor de eerste maal voor de opleiding zijn ingeschreven dat de Onderwijs- en examenregeling voor de duur van één jaar van kracht blijft.

art. 7.1.2 Voor studenten die vóór 31 augustus 2012 voor de eerste maal voor de opleiding zijn ingeschreven op een tijdstip niet langer dan vier jaren voor de datum waarop deze regeling van kracht is geworden blijven de artikelen 3.1.1 en 4.7.1 van de Onderwijs- en examenregeling van toepassing, zoals die luiden op het moment van de eerste inschrijving.

art. 7.1.3 *[niet van toepassing]*

art. 7.1.4 Indien onderwijsseenheden als bedoeld in de artikelen 3.1.1 (verplichte onderwijsseenheden) van de op grond van art. 7.1.1 van toepassing zijnde Onderwijs- en Examenregeling niet meer wordt aangeboden, dan wijst de Examencommissie vervangende onderwijsseenheden aan. Zo nodig worden onderwijsseenheden aangewezen die door een andere instelling worden aangeboden.⁴⁵

⁴⁵ - Met ingang van 1 september 2009 heeft het onderwijsprogramma omvangrijke wijzigingen ondergaan. Het minorsysteem (bij de FdR 15 ec) werd geïntroduceerd en sommige vóór 1 sept. 2009 bestaande vakken zijn vervallen terwijl nieuwe vakken werden geïntroduceerd. Ook zijn in de curricula diverse vakken gewijzigd wat betreft indeling in studiejaar of semester. Voor de wijzigingen zijn overgangsbepalingen getroffen – deze zijn opgenomen in het document 'Overgangsregelingen nav. Curriculumwijzigingen miv. 1 sept. 2009' (d.d. 8 juli 2009). Het document is te vinden op

<http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/onderwijsexamenregelingen>

Behalve de Overgangsregeling is op die website ook de navolgende relevante informatie opgenomen: een notitie met een 'overzicht van de curriculumwijzigingen'; hierin zijn ook de doelen en uitgangspunten van het nieuwe beleid opgenomen en de 'Onderwijsprogramma's 2009-2010'.

- Wijzigingen in de bachelor- en master onderwijsprogramma's 2010-2011 alsmede de bijbehorende overgangsregelingen zijn opgenomen in het document 'Onderwijsprogramma's 2010-2011 en overgangsregelingen', te raadplegen op diezelfde website.

- Wijzigingen in de onderwijsprogramma's 2011-2012 alsmede de bijbehorende overgangsregelingen zijn opgenomen in het document 'Overgangsregelingen 2011-2012', te raadplegen op diezelfde website.

Hoofdstuk 8 – Slotbepalingen

art. 8.1 – Wijziging

art. 8.1.1 Wijzigingen van deze regeling worden door het faculteitbestuur na voorafgaande instemming van de faculteitsraad bij afzonderlijk besluit vastgesteld.

art. 8.1.2 Wijzigingen in deze regeling die van toepassing zijn voor een bepaald studiejaar moeten voor de aanvang van dat studiejaar zijn vastgesteld en op de daarvoor bepaalde wijze zijn gepubliceerd. Hiervan kan uitsluitend worden afgeweken als een snellere invoering van een wijziging strikt noodzakelijk is en als daarbij de belangen van de studenten redelijkerwijs niet worden geschaad.

art. 8.1.3 Een wijziging kan voorts niet ten nadele van studenten van invloed zijn op enige beslissing welke krachtens deze regeling door de examencommissie is genomen ten aanzien van een student.

art. 8.2 – Bekendmaking

De opleiding draagt zorg voor een bekendmaking van deze regeling en van de regels en richtlijnen die door de examencommissie zijn vastgesteld, alsmede van elke wijziging van deze stukken via de e-studiegids en/of de universitaire website.⁴⁶

art. 8.3 – Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2013.

Bijlage

(Overzicht van) onderwerpen waarbij in onder andere de genoemde artikelen verwezen wordt naar nadere informatie:

0. *De Onderwijs- en examenregeling*;
deze is te vinden op:
<http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/onderwijsexamenregelingen>
1. *Onderwijseenheden (vakken) van het onderwijsprogramma van de propedeuse - inclusief studielast en niveau* (artikel 3.1).
2. *Verplichte onderwijseenheden (vakken) in het tweede en derde jaar – inclusief studielast en niveau* (artikel 3.1).⁴⁷

[NB 1 + 2 tezamen bevatten het curriculum]

3. *Onderwijseenheden (vakken) die een praktische oefening omvatten* (artikel 3.3 en art. 1.2 onder de letter e).
4. *Vorm van de tentamens* (artikel 4.3).
5. *Onderwijseenheden (vakken) waarbij mondelinge tentaminering in groepsverband plaatsvindt* (artikel 4.4).

Ad 1 t/m 5:

- de informatie van 1 en 2 is te vinden via: <https://studiegids.leidenuniv.nl/studies/bachelors/r>
Alsmede de vier hieronder genoemde webpagina's.

Het curriculum is ook te vinden in het document 'Faculteit der Rechtsgeleerdheid. Onderwerp: Onderwijsprogramma 2012-2013'; dit is als pdf bestand te vinden op de website

<http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/onderwijsexamenregelingen>

- De informatie van 3, 4 en 5 is opgenomen in de vakbeschrijvingen van de onderwijseenheden, te vinden:

⁴⁶ Deze regelingen worden geplaatst op de facultaire website.

⁴⁷ Uitgangspunt is (en blijft) dat studenten het vak 'bachelorscriptie' in het derde studiejaar schrijven in het tweede semester. Bij uitzondering wordt zogenoemde 'laatste-vak' studenten (dwz. zij die op de bachelorscriptie na alle vakken van de bacheloropleiding hebben afgerond) de gelegenheid geboden om het vak in het eerste semester te doen of te herkansen. Als algemene randvoorwaarde geldt dat er in voorafgaande stadia qua studieplanning bij een student geen sprake mag zijn geweest van eigen nalatigheid.

Studenten die hun scriptie in het eerste semester willen schrijven moeten daartoe, met inachtneming van deadlines, een gemotiveerd verzoek indienen bij de Examencommissie.

<https://studiegids.leidenuniv.nl/studies/show/2233/rechtsgeleerdheid>
https://studiegids.leidenuniv.nl/studies/show/2234/rechtsgeleerdheid_en_bedrijfswetenschappen
https://studiegids.leidenuniv.nl/studies/show/2235/rechtsgeleerdheid_en_economie
https://studiegids.leidenuniv.nl/studies/show/2236/rechtsgeleerdheid_en_International-Business-Law
> klikken op het jaar van de desbetreffende opleiding > klik op het desbetreffende vak.

6. *Bepalingen inzake de scriptie* (artikel 3.3.2).
Deze informatie is primair opgenomen in de ‘Scriptiehandleiding voor Bachelor- en Masterscriptie’;
te vinden op: <http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/onderwijsinformatie/scriptiehandleiding.html>
en in de vakbeschrijving, - te vinden op
https://studiegids.leidenuniv.nl/courses/show/34546/bachelor_iii_scriptie_rechtsgeleerdheid
daarnaast zijn bepalingen van de Examencommissie van kracht zoals opgenomen in de Regels en
richtlijnen voor de tentamens en examens (zie hieronder onder 9.).
7. *Tentamendata* (artikel 4.1);
Deze zijn opgenomen in de facultaire tentamenkalender op:
<http://www.leidenuniv.nl/rechten/osi/tntkal/>
8. 8.a *Overgangsregeling betreffende overstap van doctoraal (studie Nederlands recht, studie oude stijl) naar bachelorprogramma* (studie Rechtsgeleerdheid) (artikel 7.2).
Deze informatie is te vinden in § 1.5. en 5.5 van de ‘ Studiegids 2012/2013 bachelor/master Rechtsgeleerdheid’ .

8.b De documenten betreffende de wijzigingen in het onderwijsprogramma’s met ingang van diverse studie jaren en de daarbij behorende overgangsregelingen (vgl. hfdst. 7 OER) zijn te vinden op
<http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/onderwijsexamenregelingen>
9. *Regels en richtlijnen voor de tentamens en examens* (artikel 4.5.1 en 4.5.2).
Het document ‘Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens bacheloropleidingen FdR’ is te vinden op:
<http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/onderwijsexamenregelingen>
10. *Bindend studieadvies* (artikel 6.3), de ‘Regeling bindend studieadvies Universiteit Leiden’;
te vinden op: <http://www.studenten.leidenuniv.nl/rechtspositie-en-regelingen/regelingen/bsa.html>

EINDE